

Læknatrotið er framvegis stórt

Higartil hefur verið roynt at fáa læknar hendavegin í styttri millumbilum, men at fáa læknar at sækja fast starv hefur ikki eydnast í nóg stóran mun, verður sagt í fylgiskjali til lögmannsræðuna

Til teir sosialu spurningarnar er tann prinsipiella stöðan tikin á öllum félagsökunum, soleiðis at vit í höfuðssakini fylgja teirri donsku í framstigi og ábótum.

Enn eru tó stór mál at loysa. Viðvikjandi ellis- og ansingarheimum, so er nú komið so langt ávegis, at grundarsteinurinn er lagdur til heimið í Vágum, nevnliga av Ingrid drottning. Við hesum er skotil settur á bygging av hesum neyðuga liði í okkara sosialumorgun. Talan er um at leggja eitt slíkt heim á Tvøroyri fyri Suðuroynna, í Klaksvík fyri Norðoyar, í Runavík fyri Eysturoynna. Tað fyrsta er sum nevnt nú at kalla ferðir í gerð og koma hini vónandi at fylgja hesum á baki, so brátt hin sociali grunnurin verður mentur at lúka sín eftir lógini ásetta part. Landsstýrið hefur í hesum sambandi latið upp í hendi á eini serkønari nevnd at koma fram við tilmæli um torvin og útbygging av ansingarheimum í Føroyum.

Byggingin av sjúkrahúsumum í Havn, landssjúkrahúsumum og statssjúkrahúsumum, heldur áfram. Tann nýggi parturin av landssjúkrahúsumum er nú tikin í nýtslu, meðan tað gamla Dr. Alexandrines Hospital nú verður umbyggt og skal tað í sínum líki verða serlig fæði- og gynækologisk deild. Tá øll umbyggingin er liðug, verður 214 seingjarplass á landssjúkrahúsumum, og vit hava tá fingið eitt vel útgjørt sjúkrahús, sum í øllum stendur í mál við modernaði sjúkrahús í øðrum londum. Umbyggingin kann ventast lokin um 2 ár.

Tað skal í hesum viðfangi nevast, at læknatrotið framvegis er ein bági á allari sjúkrarøkt, bæði á sjúkrahúsumum og í kommunulæknadomunum annars. Higartil hefur verið roynt at fáa læknar hendavegin í styttri millumbilum, men at fáa læknar at rokja fast starv hefur ikki eydnast í nóg stóran mun.

Tað hefur enn ikki eydnast at fáa nakran eygnalekna, ein hevði søkt og jattað at taka við starvið í ár, men hefur nú aftur givið avboð.

Læknadomini í Suðuroy, á Sandoyinni og í Vágum hava í longri tíð ligið uttan fastan lekna, og hava verið røkt so vítt gjørligt av vikarum, men tað er skiligt, at hetta ikki er tann besta loysnin, men harafturimóti ein dyr loysn.

I summum fómur hefur eisini verið ringt at fáa læknar á festa seg, av tí at húsavíðurskiftini hava verið vánalig. Hetta kundu kommunurnar bót um.

Landsstýrið hefur umhugað at fremja eina umskipan av læknadomunum, áheitan er komin frá sjúkrakassunum í Vágum, sum miðjar imóti hes-

um. Ein loysn kundi verið, at læknar í teimum læknadomum, sum ringast eru fyri, verða lóntir øðrvísi enn í teimum læknadomunum, har læknar lættliga fáast, og har stórrí fólkalat er.

I samband við statshospitalið, sum framvegis er undir bygging, hefur landsstýrið størsta áhuga fyri, at bygt verður soleiðis at deildirnar við verkstøðum verða útbýgdar soleiðis, at hes verða brúkt eisini sum revalideringsverkstøð, ið tørvur er á hjá okkum at fáa. Hetta er við teirri ásanann, at hjálpa teimum, sum av vanlukku ella sjúku eru komin burtur frá dagliga gerningi sínum, og sum so vítt gjørligt aftur eiga at kunna búgva seg út til annað arbeiði.

Eftir galdandi lóg er tað soleiðis, at allar inntøkur, eisini serligar viðbøtur fyri avlamin og sjúk, verða skattað fullt út. Landsstýrið hefur umhugað at gera broyting, soleiðis at tey, sum fáa serligar viðbøtur, ikki verða skattað av hesum viðbótum.

I seinastu tingsetu samtykti lótgjörð nýggja sjúkrakassalóggávu. Eftir hesi lóg skulu sjúkrakassarnir leggast í stórri eindir, frá núverandi 37 niður í 11, ein fyri hvørt læknadomi. Henda broyting fer at føra við sær eina betri sjúkráhjál, serliga verður tað ein fyrimunur fyri fólk, sum hava langan veg at sækja sær lekna og heilsu-bótastøð.

Onnur mál, sum liggja fyri at loysa, er skipan um sjúkradagpening og arbeiðsloysisstuðul. Hesi ting arbeiðir landsstýrið við.

Vælfæðarsamfelagið gongur fram imóti tí, at øllum verður tryggjað so líklig kor sum gjørligt. Tær ymsu sosialu skipanir mega so hvørt forast ájavnt við onnur broytt og bót víðurskifti í samfelagnum.

Lógin um vanlukkutrygging hefur verið munandi broytt tey seinru árin og hefur nú staðið so nokunlunda ájavnt við tørv, men enn eru ting í hesi skipan, sum landsstýrið heldur eiga at verða broytt. Her er talan um at hækka dagpeningshæddina og broyta gjaldingarháttin, somuleiðis endurgjaldshæddina, og endaliga í síni heild at broyta tann form, sum tryggingin virkar undir.

Tað er ikki sjáldvan at vanlukkur henda og jvi stendst um endurgjald, tí at viðkomandi er ótryggjaður.

Ein annar spurningur er í síni heild umsitingin av sosialu lóggávuini í Føroyum. Hon er sum kunnugt lög undir ríkisumboðsdeildina. Tað eru ymsir spurningar, sum eyðvitað kundu verið gjøllari umhugsadur, her er serliga talan um tann lutin, sum er at greiða fólk frá hvørji rettindi tey hava eftir galdandi lóg, tað er landsstýri- num kunnugt, at fólk mangan

ikkí eru nóg væl orjenterað. Ein sosialráðgevari hevði verið hentur at havt og kundi slíkur verið knýttur at hesum stovni, og havt til uppgávu m. a. at ferðast um oyggjarnar.

Eisini hevði tað verið sera hent, um gjørd var ein pjesa, so at fólk á ein lætt fatuligan hátt kann seta seg inn í, hvørji rettindi tey hava.

Tá her er nevnt um revalidering — umskúling — so eigur ikki at verða lagt burtúr, hvønn týðning tað arbeiðið hevur, sum felagið ALV rokir, uttan at koma nærri inn á hetta sera neyðuga og týðningarmikla arbeiði felagið rokir, má landsstýrið ásanna, at enn er ikki komið nóg langt við at skipa henda tátt í almennu sosialu umsorganini í eina tryggja figgarliga legu.

Við specialskúlanum fyri deyv og onnur brekað er eisini ein sera týðandi táttur tikin við í sosialumorganini. Hesin skúli hefur higartil hildið til í VEV bygninginum, men vegna havna viðkanina skal bygningurin takast burtur, tí lendið skal spreingjast burtur. Tessvegna verður um stutta tíð neyðugt at fáa hesum skúla onnur holi. Í lotuni arbeiðir ein nevnd við at kanna hvussu hesin skúli skal halda viðari fram undir nýggjum húsumstøðum. Tað er eitt sera týðningarmikið lið, sum er tikið upp her hjá okkum við hesum skúla, men samstundis verður eisini hugsað um at skapa betri umstøður fyri skúla skipin sum heild viðvikjandi börnum, sum tørva serundirvising, og verða hesir báðir tættir vónandi loystir á ein tryggan hátt um ikki ov langa tíð.

Málið um hækking av lærlingalónini var avgjørt av tinginum og kemur tí aftur at verða viðgjørt í hesari tingsetuni.

Uppskotið, sum landsstýrið í fjor legði fyri tingið um at seta arbeiðsvikuna til 42½ tíma, var ikki liðugt viðgjørt av tinginum og kemur tí aftur at verða viðgjørt í hesari tingsetuni.

Frá ymskum fakfeløgum er áheitan komin til tingið um at víðka fritíðina til 4 vikur. Lótgjörð hefur sent landsstýrinum hesa áheitan. Landsstýrið er í prinsippinum fyri hesum, men heldur, at tað er stórri trongd og tørvur á at skapa fleiri arbeiðsskapandi virkir kring í landinum.

Annars er í prinsippinum ásett, at kvinnur og menn eiga at fáa somu løn fyri sama arbeiði. Kvinnulónin er minni enn manslónin, tá talan er um vanligar arbeiðslønir, meðan lønirnar innanfyri onnur yrki, skrivstovufólk o. o. er hin sama fyri kvinnu og mann.

Landsstýrið heldur, at kvinnu lønirnar eiga at verða fæddar ájavnt við aðrar lønir tá talan er um sama arbeiði fyri kvinnur og menn.

Likindini at skapa ein meira fjølbroyttan idnað í Føroyum hava ikki verið av teim bestu. Orsøkinar kunnu vera so mangar, men føroyingar sýnast ofta at hava minni álit á sínum eigna produkti enn á øðrum; vit hava virkir sum framleiðara góða vøru, men her sær út sum vit heldur keypa útlendskt og hugsa ikki um at stýða uppundir at skapa arbeiði til fleiri hendur her á landi. Idnaðarmenn hava tosað við landsstýrið um hesi víðurskifti og hefur landsstýrið á ymsan hátt roynt at bota um hetta við at geva stuðul til at virkir fáa sær serkøna hjálpa at leggja arbeiði betri tilrættis.

I hesum sambandi skal nevast, at virkisnevndin leggur til rættis skeið fyri idnaðarfólk, eitt av hesum skeiðum skal verða í døgnum 23,8. — 15,9, í virkisleiðslu fyri at skapa møguleikar hjá teim einstøku virkjumum at organisera seg betur, bæði tekniskt og figgarliga, soleiðis at funnið verður fram til hvørji stig megu fyri at tað einstaka virkið kann økja um úrtøku sína og harvið kapp íngarmøguleikarnar, eins og at skapa møguleikan fyri at gera tær lokalu umstøðurnar betur, sum virkið skal arbeiða undir. Til hesi skeið verða knýttir kennarar frá Teknologisk Institut í Keypmannahavn, sum eru serfrøðingar í t. d. virkisteknikki, virkisorganisasjón og í figgarviðurskiftum.

Landsstýrið hefur stuðugt um hendi fleiri og fleiri mál, sum viðvíkja gongdini á ymsum

virkjum í Føroyum. Tíverri er tað ofta av tí, at virkini eru komin í trupulleikar og sækja um stuðul á einhvønn hátt.

Koma Føroyar reiðiliga við í teir stóru marknaðarfelagsskapirnar, so verður eisini møguleikin at skapa meira av idnaði í Føroyum stórri. Áhugin sýnist at vera til stæðar og hefur landsstýrið roynt at kanná likindini at skapa stórri idnað. Kontaktr hava verið við menn, sum vilja lata vørur virka til í Føroyum.

Ein annar stórus spurningur í hesum sambandi er at fáa virkislan, tí tað sýnist í stóran mun at vera ein torførur spurningur, tá menn skulu seta á stovn idnað, júst at fáa neyðugan pening. Her má leggjast soleiðis tilrættis, at tey idnaðarvirkir, sum skapast skulu, verða so fyri, at tey vera kappingar-før við idnaðarvirkir í øðrum londum.

Spinnið í Gøtu

tygum fáa gott tógv, og skjóta avgreiðslu.

Vit keypa óvaskaða og vaskaða ull og selja øll sløg av føroyskum tógvi.

TØTINGARVIRKIÐ

vj Ólavur Gregersen — tlf. 20 í Gøtu

FÆRØSK MARGARINE

Vita No 1

VITAMINISERET

FÆRØSKT PRODUKT

FINT PRODUKT